

OKRĘGOWY INSPEKTORAT
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
ul. Wały Jagiellońskie 4
85-128 BYDGOSZCZ

RPW/27647/2014 P
Data: 2014-03-24

Bydgoszcz, 2014.03. *B*.....

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL	2014 -03- 24
ZAL.	NR

I.dz. OI/OP-0912/1/14/989

Pani
Justyna Lewandowska
Dyrektor Zespołu
"Krajowy Mechanizm Prewencji"

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Nawiązując do pisma nr **KMP.571.49.2014.AI** z dnia 12.02.2014 r., wraz z którym otrzymałem *Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu*, uprzejmie informuję o sposobie realizacji zalecenia sformułowanego w przedmiotowym opracowaniu:

Zadania ujęte w planach remontowych, jak i inwestycyjnych Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu, uwzględniające również zalecenia wynikające z treści Raportu, otrzymały wsparcie finansowe Dyrektora Okręgowego SW w Bydgoszczy.

Ponadto, Zakład Karny Nr 2 w Grudziądzu otrzyma adekwatne dofinansowanie, w związku z koniecznością wyposażenia łóżek piętrowych w drabinki i zabezpieczenia górnego poziomu.

Dyrektor Okręgowy
Służby Więziennej Bydgoszczy
Dariusz Szatkowski
plk Dariusz Szatkowski

Wykonano w 4 egz.:

- Egz. 1 – adresat
- Egz. 2 – Zespół Kontroli CZSW w Warszawie
(ds. ZK -0912-11/14/109)
- Egz. 3 - Dyrektor ZK Nr 2 w Grudziądzu
- Egz. 4 – a/a

Zakład Karny Nr 2 w Grudziądzu
ul. Sikorskiego 13/17
86-300 Grudziądz.

Grudziądz, 26-03-2014

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2014 -03- 31
ZAL.	7 NR

S/P – 072/24/14/2847

Szanowna Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowy Mechanizm Prewencji
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na raport z dnia 12-02-2014, l.dz. KMP.571.49.2014.AI przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu poniżej przedstawiam stanowisko zajęte wobec wydanych zaleceń:

- 1. wyeliminowanie przypadków zwracania się do osadzonych „na ty” oraz niewłaściwego zwracania się do osadzonych przez kierownika ambulatorium.*

Właściwe relacje funkcjonariuszy i pracowników z osadzonymi, w tym zwracanie się do nich „na ty”, podlegają stałemu nadzorowi ze strony kadry kierowniczej jednostki m. in. w trakcie prowadzonych kontroli, wizytacji i inspekcji.

Niemniej jednak w celu przypomnienia funkcjonariuszom i pracownikom zasad związanych z humanitarnym traktowaniem osadzonych i poszanowaniem ich godności osobistej w dniu 17.03.2014 kierownik działu penitencjarnego kpt. Robert Kłodawski przeprowadził szkolenie tematyczne z zakresu realizacji praw osadzonych oraz humanitarnego traktowania więźniów.

Ponadto zobowiązano wszystkich kierowników działów, w tym kierownika ambulatorium, do włączenia tematyki związanej z humanitarnym i godnym traktowaniem

osób pozbawionych wolności do szkoleń i odpraw działowych oraz objęcia bieżącym nadzorem właściwego traktowania osadzonych przez podległych im funkcjonariuszy i pracowników.

2. zapewnienie kadrze oddziału terapeutycznego oraz psychologom penitencjarnym superwizji.

W 2014 roku podjęto działania zmierzające do zapewnienia kadrze oddziału terapeutycznego oraz psychologom penitencjarnym superwizji. Przeprowadzenie sesji superwizyjnych zaplanowano na I półrocze bieżącego roku;

Ponadto w dniu 25.02.2014 wystapiono z zapotrzebowaniem na superwizję dla kadry oddziału terapeutycznego i psychologów penitencjarnych prowadzących działalność profilaktyczną i krótkie interwencje alkoholowe do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu.

Otrzymanie wsparcia finansowego z WOTUW w Toruniu pozwoli na zorganizowanie kolejnych sesji superwizyjnych.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że funkcjonariusze oddziału terapeutycznego odbywają obecnie szkolenia specjalistyczne zapewniające możliwość superwizowania ich pracy. Jedna osoba od marca 2014 roku w ramach odbywania ostatniego etapu szkolenia specjalistycznego w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień uczestniczy w 7 - miesięcznej superwizji w Szpitalu Specjalistycznym w Działdowie, pod opieką superwizora Pani ~~dane usunięto~~. Pozostałe dwie osoby szkolą się w Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowym Biurze, gdzie na bieżąco mają możliwość superwizowania swojej pracy i codziennych trudności, co znacząco poprawia standard i jakość ich pracy.

3. poszerzenie oferty szkoleń funkcjonariuszy zgodnie z uwagami zawartymi w pkt 3 Raportu.

Uwzględniając zalecenia zawarte w raporcie w 2014 roku dokonano poszerzania oferty szkoleń funkcjonariuszy Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu o następujące tematy:

- Realizacja praw osadzonych – szkolenie odbyło się w dniu 17.03.2014;
- Humanitarne traktowanie więźniów – szkolenie odbyło się w dniu 17.03.2014;

- Prawidłowa komunikacja interpersonalna – szkolenie odbyło się w dniu 17.03.2014;
- Wypalenie zawodowe. Profilaktyka stresu – szkolenie zaplanowano na IX 2014;
- Standardy Europejskich Reguł Więziennych. Realizacja zaleceń CPT – szkolenie zaplanowano na XII 2014.

Służba Więzienna dostrzega potrzebę rozwijania przez funkcjonariuszy i pracowników umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i umiejętności radzenia sobie ze stresem, a także potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Funkcjonariusze mający co najmniej 10 – letni staż służby, w tym także pełniący służbę w Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu, mogą korzystać z obozów kondycyjnych (5 lub 10 dniowych - w zależności od stażu służby), których programy obejmują wskazaną wyżej problematykę. Corocznie oferta obozów kondycyjnych przedstawiana jest wszystkim funkcjonariuszom. Ponadto w 2013 roku Zespół Medycyny Pracy w Bydgoszczy zorganizował również *Treningi Umiejętności Psychospołecznych*, z których mogli skorzystać funkcjonariusze działu ochrony, pełniący służbę w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi. Program treningu obejmował m. in. zagadnienia związane z profilaktyką stresu i komunikacją interpersonalną. Z Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu w treningu uczestniczyło 3 funkcjonariuszy (1 w okresie 11-15.03.2013 i 2 w okresie 28-31.10.2013).

Na uwagę zasługuje fakt, że 24 funkcjonariuszy tutejszej jednostki, spoza działu penitencjarnego i terapeutycznego, posiada wykształcenie pedagogiczne (6 ukończyło studia zawodowe, a 18 legitymuje się dyplomem magistra pedagogiki). Osoby te, z racji posiadanego wykształcenia, posiadają wiedzę na temat właściwego budowania relacji interpersonalnych i skutecznych metod radzenia sobie ze stresem, co niewątpliwie stanowi atut w ich codziennej służbie, a w szczególności w kontaktach interpersonalnych z osadzonymi.

4. przeprowadzenie pomiarów powierzchni cel mieszkalnych.

W dniach 18 – 26 listopada 2013 roku dokonano obmiaru powierzchni wszystkich pomieszczeń mieszkalnych w celu sprawdzenia prawidłowości przestrzegania kodeksowej normy powierzchni przypadającej na jednego osadzonego. W chwili obecnej w Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu we wszystkich celach mieszkalnych powierzchnia przypadająca na 1 osadzonego wynosi nie mniej niż 3 m² na osobę.

5. przeprowadzenie prac remontowych w wymagających tego celach mieszkalnych.

W celu poprawy warunków bytowych w planie prac remontowych na rok 2014, przy wsparciu finansowym Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Bydgoszczy, zaplanowano m. in. następujące działania:

- remont cel izolacyjnych nr 9 i 10 w oddziale III, polegający na ułożeniu płytek ceramicznych na podłogach oraz malowaniu ścian i sufitów – remont rozpoczęto w lutym br., prace remontowe trwają;
- kapitalny remont oddziału mieszkalnego II w paw. A, polegający na modernizacji wszystkich cel mieszkalnych, całkowitej wymianie instalacji elektrycznej, ułożeniu płytek ceramicznych na podłogach cel, uzupełnieniu ubytków tynku i malowaniu ścian i sufitów – rozpoczęcie prac zaplanowano na II kwartał bieżącego roku.

Ponadto, w związku z sygnałami dotyczącymi występowania w niektórych celach mieszkalnych pleśni, dokonano przeglądu wszystkich pomieszczeń mieszkalnych w jednostce opracowując harmonogram likwidowania jej ognisk. Wszystkie prace związane z usunięciem pleśni zostały zakończone 20.02.2014.

6. zabudowę/osłonięcie kącików sanitarnych w celach jednoosobowych.

W chwili obecnej trwają prace remontowe w celach izolacyjnych, polegające między innymi na montażu przesłon kącików sanitarnych w sposób uniemożliwiający obserwowania osadzonego wykonującego czynności fizjologiczne w trakcie otwierania drzwi celi lub kontroli celi przez wizjer drzwiowy.

7. rozważenie możliwości ponownego doprowadzenia ciepłej wody do cel mieszkalnych.

W Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu ciepła woda nie jest obecnie dostarczana do cel mieszkalnych. Sytuacja taka związana jest przede wszystkim z wysokimi kosztami jej wytworzenia i dostarczenia, a także brakiem możliwości regulacji temperaturowej i czasowej, ponieważ wytwarzanie ciepłej wody użytkowej odbywa się w Zakładzie Karnym Nr 1 w Grudziądzu.

Jednakże pragnę poinformować, że w grudniu 2013 roku na terenie Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu rozpoczęto budowę własnego węzła ciepłowniczego.

Zakończenie inwestycji planowane jest w bieżącym roku. Wybudowanie nowego węzła ciepłowniczego oraz montaż odpowiednich elektronicznych urządzeń sterujących włączaniem i wyłączaniem ciepłej wody w budynkach mieszkalnych stworzy możliwość czasowego dostarczania jej do cel. Po zakończeniu wskazanych działań rozważa się możliwość dostarczania ciepłej wody do cel mieszkalnych w sposób kontrolowany, z ograniczeniami czasowymi.

8. wyposażenie łóżek piętrowych w drabinki i zabezpieczenia górnego poziomu.

W Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu przeprowadzono analizę pod kątem doposażenia piętrowych łóżek w drabinki i barierki ochronne, ustalając potrzeby w tym zakresie. Całkowity koszt zakupu szacowany jest na 16 500 zł. Dzięki wsparciu Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Bydgoszczy w zakresie przyznania jednostce dodatkowych środków finansowych, w bieżącym roku zostaną podjęte działania zmierzające do doposażenia łóżek piętrowych w drabinki i barierki ochronne.

Do czasu doposażenia wszystkich łóżek w odpowiednie zabezpieczenia, zobowiązano funkcjonariuszy odpowiedzialnych za rozmieszczanie osadzonych w celach mieszkalnych, do wyznaczania osadzonym miejsca do spania z uwzględnieniem ich wieku, stanu zdrowia, sprawności fizycznej itp.

9. przeprowadzenie prac remontowych, w tym wydzielenie stanowisk prysznicowych, w łaźni przeznaczonej dla osadzonych w izbach chorych i celach izolacyjnych.

W bieżącym roku rozpoczęto remont kapitalny łaźni przeznaczonej dla osadzonych przebywających w celach izolacyjnych nr 9 i 10 i izbach chorych nr 11 i 12 w oddziale III z uwzględnieniem zaleceń wskazanych w pkt. 4 raportu. Prace remontowe obejmują m. in. wymianę instalacji elektrycznej, wodno – kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania oraz ułożenie nowych płytek ceramicznych na ścianach i podłodze. Ponadto jedno ze stanowisk prysznicowych zostanie przystosowane na potrzeby osób niepełnosprawnych, a stanowiska prysznicowe zostaną osłonięte.

10. zwiększenie częstotliwości kąpieli dla osadzonych.

W Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra

Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493) osadzonym mężczyznom zapewnia się dostęp do ciepłej wody poprzez ciepłą kąpiel przeprowadzaną raz w tygodniu w łaźniach jednostki. Kąpiel osadzonych chorych odbywa się według wskazań lekarskich, nie rzadziej jednak niż dwa razy w tygodniu.

W związku z wysokimi kosztami zużycia ciepłej wody zwiększenie częstotliwości kąpieli dla całej populacji osadzonych przebywających w Zakładzie Karnym Nr 2 w Grudziądzu nie jest w chwili obecnej możliwe. Niemniej jednak potrzeby w zakresie częstszej kąpieli osadzonych podlegają monitoringowi administracji jednostki. W przypadku konieczności zapewnienia pewnym grupom osadzonych korzystania z częstszych kąpieli, takie działania są podejmowane. Dla przykładu w chwili obecnej z codziennych kąpieli korzystają osadzeni zatrudnieni w warsztacie i pionie żywnościowym na terenie jednostki oraz osadzeni zatrudnieni na zewnątrz jednostki przy pracach ogólnobudowlanych, a w okresie wiosenno-letnim z dodatkowych kąpieli korzystali również osadzeni, uczestnicy zawodów sportowych.

11. wyjaśnienie sygnałów dotyczących zakupu niektórych artykułów przez osadzonych korzystających z innych diet niż podstawowa.

W przepisach wewnętrznych jednostki nie wprowadzono żadnych ograniczeń dotyczących zakupu jakiegokolwiek artykułów przez osadzonych korzystających z diet leczniczych. Osadzeni mają możliwość zakupu wszystkich towarów dopuszczonych do sprzedaży na terenie Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu, niezależnie od posiadanej normy żywnościowej czy diety leczniczej. Administracja jednostki nie odnotowała również sygnałów od osadzonych i ich rodzin, związanych z ograniczeniami zakupu niektórych artykułów przez osadzonych korzystających z diet.

Ewentualne wskazania, przekazywane osadzonym korzystającym z diet leczniczych przez personel medyczny, dotyczące zasad żywienia dietetycznego w tym ograniczania spożycia pewnych produktów, mają wyłącznie charakter zaleceń, nie zaś zakazów.

12. skrócenie lub zmianę czasu wyłączania energii elektrycznej w porze nocnej.

Zgodnie z zaleceniem zawartym w raporcie wprowadzono zmianę czasu wyłączania energii elektrycznej w celach mieszkalnych w taki sposób, aby osadzeni mieli możliwość

przygotowania się do apelu porannego.

13. zmianę ustawienia łóżek w izbie chorych.

Dokonano zmiany ustawienia łóżek w izbie chorych w sposób zapewniający intymność pacjentom.

14. udostępnienie ciepłej wody oraz przeprowadzenie prac remontowych w izbach chorych.

W jednostce podjęto prace związane z kapitalnym remontem izb chorych nr 11 i 12 w oddziale III. Remont polega na wymianie instalacji elektrycznej, wodno – kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania oraz ułożeniu nowych płytek ceramicznych na ścianach i podłodze. Remont wyżej wymienionych pomieszczeń jednoosobowych zakłada ich połączenie w jedno dwuosobowe, z wydzielonym kącikiem sanitarnym, który w pełni zostanie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przebudowa instalacji wodno – kanalizacyjnej umożliwi czasowe włączanie ciepłej wody w tym pomieszczeniu.

Prace remontowe w izbie chorych nr 11 w oddz. IV w zakresie przystosowania do wymogów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2012 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu leczniczego dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. poz. 808) zaplanowano na rok 2015.

15. uwzględnienie potrzeby dostosowania infrastruktury jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych w planowanych remontach i modernizacjach.

Warunki architektoniczne Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu w znaczący sposób utrudniają dostosowanie jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych (wąskie korytarze, ciągi komunikacyjne, schody). Jednakże w planowanych remontach i modernizacjach w miarę możliwości uwzględniana będzie potrzeba dostosowania infrastruktury jednostki do potrzeb tej kategorii osadzonych. Działania zmierzające do przystosowania jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych zostały już częściowo podjęte. W chwili obecnej w oddziale III trwa remont 2 pomieszczeń mieszkalnych, łaźni oraz dróg komunikacyjnych, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

16. zorganizowanie pomieszczenia do tzw. widzeń intymnych.

W II półroczu bieżącego roku zostaną podjęte działania remontowo - modernizacyjne w zakresie przystosowania jednego z pomieszczeń w jednostce do udzielania osadzonym nagrody kodeksowej w postaci zezwolenia na widzenie w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej.

17. pojedyncze doprowadzanie osadzonych do aparatu telefonicznego.

Bezpośrednio po wizytacji przedstawicieli Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji przyjęto jako zasadę pojedyncze doprowadzanie osadzonych do aparatu telefonicznego. Zagadnienie to podlega stałemu nadzorowi kadry kierowniczej jednostki.

18. zrewidowanie konieczności jednoczesnego stosowania w celach mieszkalnych zabezpieczeń otworów okiennych w postaci krat zewnętrznych i wewnętrznych, przesłon zewnętrznych oraz siatek.

Uwzględniono zalecenie i zdemontowano kraty zainstalowane po wewnętrznej stronie otworu okiennego, w celach mieszkalnych wskazanych w raporcie.

19. wyeliminowanie zastrzeżenia zawartego w art. 26 Porządku Wewnętrznego.

Wyeliminowano zapis zawarty w § 26 Zarządzenia Nr 47/2013 Dyrektora Zakładu Karnego Nr 2 w Grudziądzu z dnia 30 sierpnia 2013 roku w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego dla skazanych, tymczasowo aresztowanych oraz ukaranych, zgodnie z którym wszyscy osadzeni zobowiązani byli pozostawić w magazynie odzież i obuwie w ilości niezbędnej przy opuszczeniu zakładu po odbyciu kary pozbawienia wolności.

Wykonano w 2 egz:
egz. 1 - adresat
egz. 2 – a/a
ML/AB

DYREKTOR
Zakładu Karnego Nr 2
w Grudziądzu
pplk Marlena Lubiejewska

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 03.04.2014 r.

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.571.49.2014.AI

Notatka służbowa

W toku prowadzonej korespondencji związanej z uwagami zawartymi w raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Karnego nr 2 w Grudziądzu uzyskano informacje o braku możliwości zrealizowania jednego z zaleceń dotyczącego zwiększenia częstotliwości kąpieli dla osadzonych. Jako powód powyższego wskazano wysokie koszty zużycia ciepłej wody.

Pomimo konieczności przeznaczenia znacznych środków finansowych na potrzeby realizacji wskazanego zalecenia przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji podtrzymują swoje stanowisko odnośnie potrzeby zwiększenia częstotliwości kąpieli dla osadzonych.

opracowała dr Aleksandra Iwanowska

dr Aleksandra Iwanowska

Radca

Alecestyng
03.04.2014

Zastępca Dyrektora Zespołu
"Krajowy Mechanizm Prewencji"

Marcin Mazur